

Taalcasus

Inleiding

Karin werkt op een school voor regulier basisonderwijs en is student bij de Windesheim OSO master SEN Voltijdopleiding. Aan het begin van het studiejaar wordt haar studiegroep benaderd met het verzoek om deel te nemen aan de Leerwerkplaats HGW. Karin reageert hierop positief en verklaart zich naderhand bereid om de Turkse leerling A. in te brengen met taalproblemen. De reden dat zij A. wil inbrengen is dat hij erg weinig meekrijgt van het onderwijs en veel onderwijstijd verliest. Zij vindt het moeilijk om A.'s niveau te bepalen en ze vindt het dus ook moeilijk om op hem aan te sluiten. Karin wil graag te weten komen wat er aan de hand is en hoe zij zijn taalontwikkeling kan bevorderen.

De vragen waarop zij antwoord hoopt te krijgen, zijn:

- Hoe komt het dat er niks uitkomt, ondanks dat leerkrachten van alles met hem oefenen?
- Hoe kan de leerkracht de taalproductie van A. op gang brengen?

De vraag van Karin wordt in de projectgroep Leerwerkplaats HGW ingebracht en besproken. In de projectgroep is men van mening dat deze casus bij uitstek past binnen de mogelijkheden van de Leerwerkplaats HGW. Karin wordt gevraagd om met behulp van het LWP format¹ de leerling in beeld te brengen en in te sturen zodat de deelnemers aan de Leerwerkplaats zich grondig kunnen voorbereiden op de casus.

Het verhaal van A.

Sinds september zit A. op school. Daarvoor heeft hij 1 jaar en 4 maanden op de peuterspeelzaal gezeten. In die tijd heeft hij logopedie gehad, maar wilde daar niet aan meewerken. Verder werd ontdekt - door een Turkse stagiaire - dat zijn Turks ook slecht is.

A. kan erg uit zijn doen zijn, vooral op het schoolplein wordt hij snel agressief. Dan slaat hij andere kinderen of gooit hij met zand. Als A. goed in zijn vel zit, is hij erg sociaal. Hij heeft heel snel door hoe een ander zich voelt. Hij waarschuwt bijvoorbeeld de leerkracht als een klasgenootje verdrietig is of is gevallen of nodig naar de wc. moet. Ook is hij gevoelig voor complimenten en vraagt daar op zijn manier om.

Het grootste probleem voor de leerkracht is dat A. geen Nederlands spreekt. Ook in de klas spreekt hij Turks. Hij kan niet aangeven wat hij wil, volgt de leerkracht en andere leerlingen niet, kan zich slecht concentreren en is snel moe. Concrete voorbeelden daarvan zijn: TAK passieve woordenschat: score E; tijdens de speelwerkles gaat A. zitten en begint in het Turks tegen zichzelf te praten tegen anderen (leerlingen/leerkracht) te praten.

De leerkracht werkt op meerdere manieren aan het verbeteren van de taalontwikkeling van A. Zo werkt zij met de methode Ik en Ko en oefent zij in de klas intensief aan de hand van de woorden van ik en Ko. Met de ouders heeft zij deze aanpak afgestemd, zodat deze ook een actieve rol kunnen spelen in het oefenen van de woorden die horen bij het thema van ik en Ko.

A. heeft inmiddels ontdekt dat het deels zijn eigen probleem is. Het ziet ernaar uit dat hij eerst niet doorhad dat hij een andere taal sprak dan de leerkracht en zijn klasgenoten. Hij kijkt ook bijvoorbeeld niet-begrijpend naar zijn moeder als zij Nederlands spreekt. De leerkracht zegt hierover: "Zodra ik merkte dat hij zelf doorkreeg dat wij hem niet begrijpen, heb ik geprobeerd hem meer taal aan te bieden met behulp van de woorden van ik en Ko. Ik hoopte dat de noodzaak van het Nederlands leren tot hem doordringt. Het frustreert erg, want ik heb het gevoel dat het hem niet zo interesseert en dat hij het niet echt belangrijk vindt. Ik heb om die reden om extra ondersteuning van de school gevraagd."

¹ Hier: hyperlink maken naar format 111111.

Op het niveau van de school zijn inmiddels werkafspraken voor de begeleiding van A. gemaakt. Vanaf januari gaat hij weer naar logopedie en krijgt intensievere taalstimulering. Dat laatste gaat door middel van eenvoudige instructie, plaatjes, persoonlijke aandacht en complimenten. De logopedist probeert aan te sluiten bij zijn huidige taalvaardigheden en bij zijn belangstelling. Het gaat vooral om het uitbreiden van zijn taal door middel van gesprekken over en tijdens het buitenspelen.

De leerkracht van A. vat samen dat A. in de kern zich wel prettig voelt op school, maar niet gemotiveerd is om de Nederlandse taal te leren. De te nemen extra maatregelen moeten, volgens haar dus vooral het proces ondersteunen om de motivatie van A. te vergroten en zo zijn taalontwikkeling te bevorderen. Omdat hij sterk behoefte heeft aan contact met anderen, ziet zij wel kans van slagen.

A. In een notendop

Belemmerende factoren	Bevorderende factoren
<ul style="list-style-type: none"> - Thuis wordt Turks gesproken. - A. kan zich redden zonder Nederlands te spreken dus ervaart de noodzaak niet. 	<ul style="list-style-type: none"> - Wil in de kring graag een beurt, wil graag meedoen. - Is erg gevoelig voor complimenten, bijvoorbeeld bij het jas aantrekken.

De casus is besproken in de Leerwerkplaats HGW. Van de bespreking zijn filmopnamen gemaakt. De casus A. wordt besproken en geanalyseerd langs de lijnen van HGW en Taal. De bespreking heeft een verrassende uitkomst. Een stuk van het gesprek is te zien door te klikken op de onderstaande knop.

Filmmateriaal:

- 38.40 – 42.21